

Zápis z obhajoby disertační práce paní Mgr. Terezy Hyánkové konané dne 17.2.2008

Téma: Změny a kontinuita osobních identit kabylských imigrantů v ČR

Přítomní: doc. PhDr. František Vrhel, CSc., PhDr. Zdeněk Uherek, CSc., doc. PhDr. Ludmila Sochorová, CSc., doc. PhDr. Irena Štěpánová, CSc., doc. PhDr. Oldřich Kašpar, CSc., PhDr. Jaroslav Skupnik, Ph.D., PhDr. Stanislav Brouček, CSc., PhDr. Jan Pargač, CSc.

Omluveni: doc. PhDr. Lubomír Tyllner, CSc.

Předseda komise pan doc. PhDr. František Vrhel, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku. Školitel PhDr. Zdeněk Uherek, CSc. představil doktorandku a seznámil komisi s uchazečkou. Mgr. Hyánková začala doktorské studium v roce 2004, realizovala množství terénních výzkumů v ČR, Alžírsku, Moldávii. Je autorkou množství odborných studií i ve francouzském jazyce, učí na FF UPa.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména: Práce je založena na terénním výzkumu Kabyľů v ČR a v Alžírsku. Imigrace Kabyľů do ČR je poměrně nedávná, jedná se především o imigraci mladých a svobodných mužů. Práce je zaměřena na problematiku transnacionalismu, sociálních sítí, genderu a náboženství, se speciálním důrazem na etnickou identitu. Kandidátka se zabývala specifiky francouzské, alžírské a kabylské identity. Proces arabizace v Alžírsku potíral prvky berberské identity. Mladší generace Kabyľů se neztotožňuje plně se všemi prvky „islámské identity“. Ve Francii je situace jiná – Kabylové se tolik nevymezují vůči Alžířanům, ale spíše vůči Francouzům. Historický důvod – kolonialismus, sociální stigmatizace a víra v návrat do Alžírska. Náboženství – ve Francii i ti, kteří nebyli v Alžírsku praktikující islám, se ve Francii stávají „zapálenými“ vyznavači fundamentalistického pojetí islámu. V ČR situace odlišná: Kabylové přijíždějí z Alžírska, spíše se hlásí ke kabylské emigraci a identitě, vymezují se vůči Arabům a muslimům. Neparticipují ani na islámských svátcích. Důvodem emigrace je i touha uniknout „domácí“ sociální kontrole. Mnoho sňatků s českými ženami. Problematika jmen a pocit nutnosti učit své děti francouzský jazyk. Výsledky výzkumu kandidátky podporují instrumentalistickou teorii identity.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků.

PhDr. Stanislav Brouček, CSc.: Práce je rozložena do 50 podkapitol, různá kompozice tematických bloků, časté opakování již vyřčených fakt. Pro publikaci by bylo vhodné vztáhnout práci kompozičně více k ČR. Uvítal by i zaměření na respondenty v ČR, 6 respondentů citovaných v práci považuje za malý vzorek. Doporučil rozvést téma procesu adaptace, příchodu do ČR, řetězovou migraci, konkrétně například kontakt s Cizineckou policií ČR.

PhDr. Jan Pargač, CSc.: Práce psaná s velkou znalostí literatury a prostředí v ČR, rozdělena na 2 části zabývající se situací v ČR a ve Francii. Doporučil v budoucí práci rozvést komparační pojetí. Popis situace v ČR je přehledný, ale považuje za nešťastné nevyužití znalosti celé skupiny (kandidátka byla v kontaktu se 100 respondenty, v práci zmíněno jen 6). Přestože v titulu práce uvedeno téma Kabyľů v ČR, v práci fakticky jen Kabylové v Praze. Pro publikaci doporučeno sjednotit výpovědi respondentů. Práci hodnotí za cenný přínos pro studium etnicity.

Kandidátka odpověděla na posudky respondentů následovně:

1. Kapitoly považuje za větší celky, podkapitoly za sdružené části.
2. Přestože v práci zmiňuje situaci ve Francii i v Alžírsku, výrazná část práce je zaměřena na ČR.

3. Otázka údajů k Cizinecké policii ČR – uvádět určitá fakta je problém, informace na pomezí illegality – například korupce policistů a potenciální problém ohrožení respondentů, přestože jsou v práci uvedeni pod pseudonymy. Etický problém.
4. Kandidátka souhlasí s tím, že některé pasáže je možné dále rozvést.
5. „Nedostatek“ respondentů nespočívá v nízkém počtu, kandidátka provedla řadu neformálních rozhovorů se 100 respondenty, ale spíše v metodologickém pojetí – byla vybrána biografická metoda, proto vybrány 3 typy výpovědí a životních osudů imigrantů. Je možné, že kvantitativní rozměr výzkumu nebyl v samotné disertační práci patřičně vysvětlen.

Oponenti se vyjádřili k vystoupení kandidáta: PhDr. Brouček, CSc. se tázal na kolektivní účel migrace (zda existuje a nakolik je emigrace kabylských mladíků spojena se „sexuálním dobrodružstvím“, zmíněným v práci), dále se zajímal o přístup českých úřadů k imigraci Kabyľů. Kandidátka uvedla, že důvodem imigrace není hledání práce, ale spíše touha uniknout sociální kontrole, která je v Kabylii a převážně na venkově ohromná. Mladíci touží po životě „mladých Evropanů“. V tomto se liší od Kabyľů emigrujících do Francie, kteří ji imigraci považují za své poslání v podobě formy vymezení se vůči koloniální nadvládě Francouzů, například intelektuálním rozměrem – tvorbou slovníků berberštiny. Tato situace v ČR není.

Diskuse:

Doc. PhDr. Vrhel, CSc. se dotázal kandidátky na původ jejího zájmu o toto téma. Doc. PhDr. Kašpar, CSc. vyjádřil doporučení pro vydání disertace, tuto myšlenku podpořili i další členové komise.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování: Z počtu členů komise 9, přítomno 8, 8 kladných hlasů. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsala: PhDr. Lívía Šavelková, Ph.D. dne 17. 2. 2009

Předseda komise: doc. PhDr. František Vrhel, CSc.